

АШЫҚ САБАҚ
«Өзендер»

6«Г» сыныбы

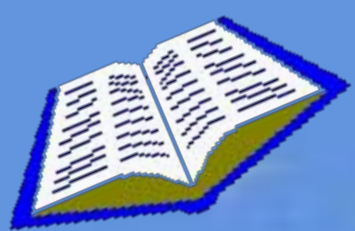
География пәнінің мұғалімі: Избасарова Гүлбаршын

САБАҚТЫҢ МАҚСАТЫ:

Білімділік: Оқушыларға өзен, өзен жүйесінің бөліктері, олардың орналасу ерекшеліктері мен олардың шаруашылықтағы маңызы жайлы білім беру; өзендер туралы білімдерін қалыптастыру, толықтыру және шындау. Дүние жүзінің және еліміздің кейбір өзендерімен таныстыру.

- **Дамытушылық:** Оқулық, карта, қосымша материалдарды пайдаланып, жеке жұмыс жасай білуге үйрету, ойлау қабілетін дамыту.
- **Тәрбиелік:** Оқушыларды сүйіспеншілікке, алғырлыққа, ізгілікке, табиғатты аялауға, оның қамқоршысы бола білуге баулу.

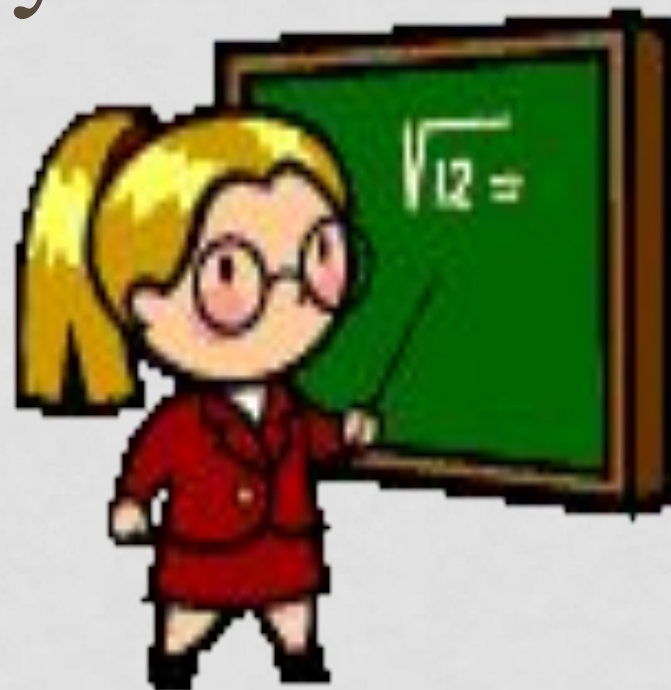
САБАҚТЫҢ КӨРНЕКІЛІКТЕРІ:

- Интерактивті тақта,
Қазақстанның физикалық
картасы, дүние жүзінің
физикалық картасы, слайдтар.

ОҚЫТУДЫҢ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРІ:

- Дамыта оқыту, ойын әдістері, интерактивті оқыту.

1. ҰЙЫМДАСТЫРУ.

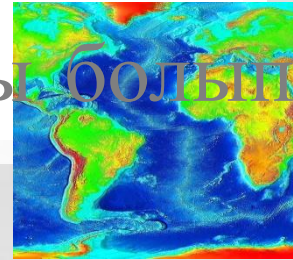

ҮЙ ТАПСЫРМАСЫН ТЕКСЕРУ КЕЗЕҢІ

1-КЕЗЕҢ. «КІМ ЖЫЛДАМ?»

1. Теңіз қатынасының өте ауқымды аймағы болып табылатын мұхит.

2. Мұхитта тіршілік ететін ең ірі киттің салмағы қанша?

3. Мұхиттың аса терең қабаттарында тіршілік ететін жануарлардың көру қабілеттерінің мүлдем жойылуына не себеп?

4. Саргасс теңізінің атауы неге байланысты қойылған?

• 5. Бұғаз деп нені атайды?

• 6. Шығанақ дегеніміз не?

• 7. Ағыс дегеніміз не? Оның қандай түрлері бар?

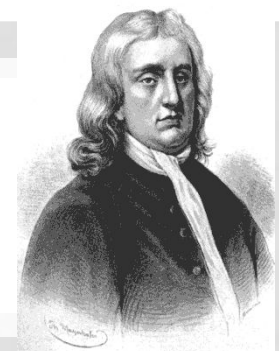

• 8. Цунами деген не?

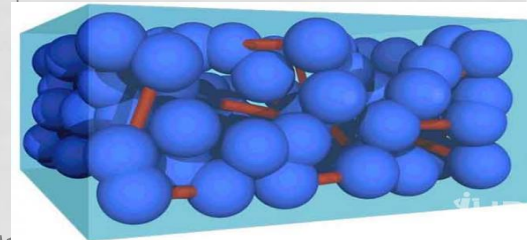
• 9. Теңіздегі толысу мен қайту құбылыстарын анықтаған кім?

• 10. Ағыс тудыратын басты себеп.

• 11. Теңіз суының құрамындағы атом реакторында отын ретінде пайдалануға болатын ауыр су қалай аталады?

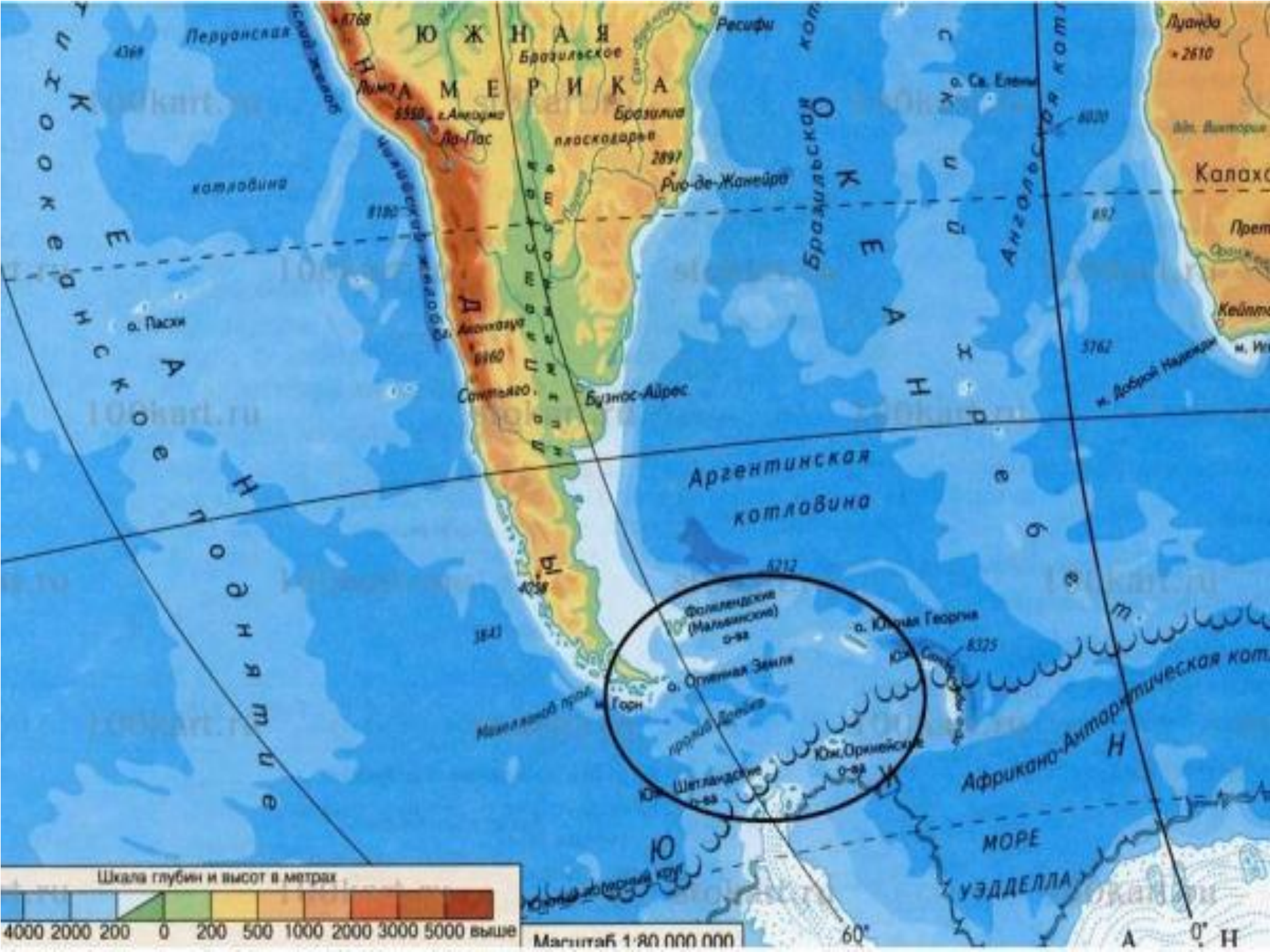
• 12. Терең суда зерттеулер жүргізуге арналған, өздігінен жүзетін аппарат.

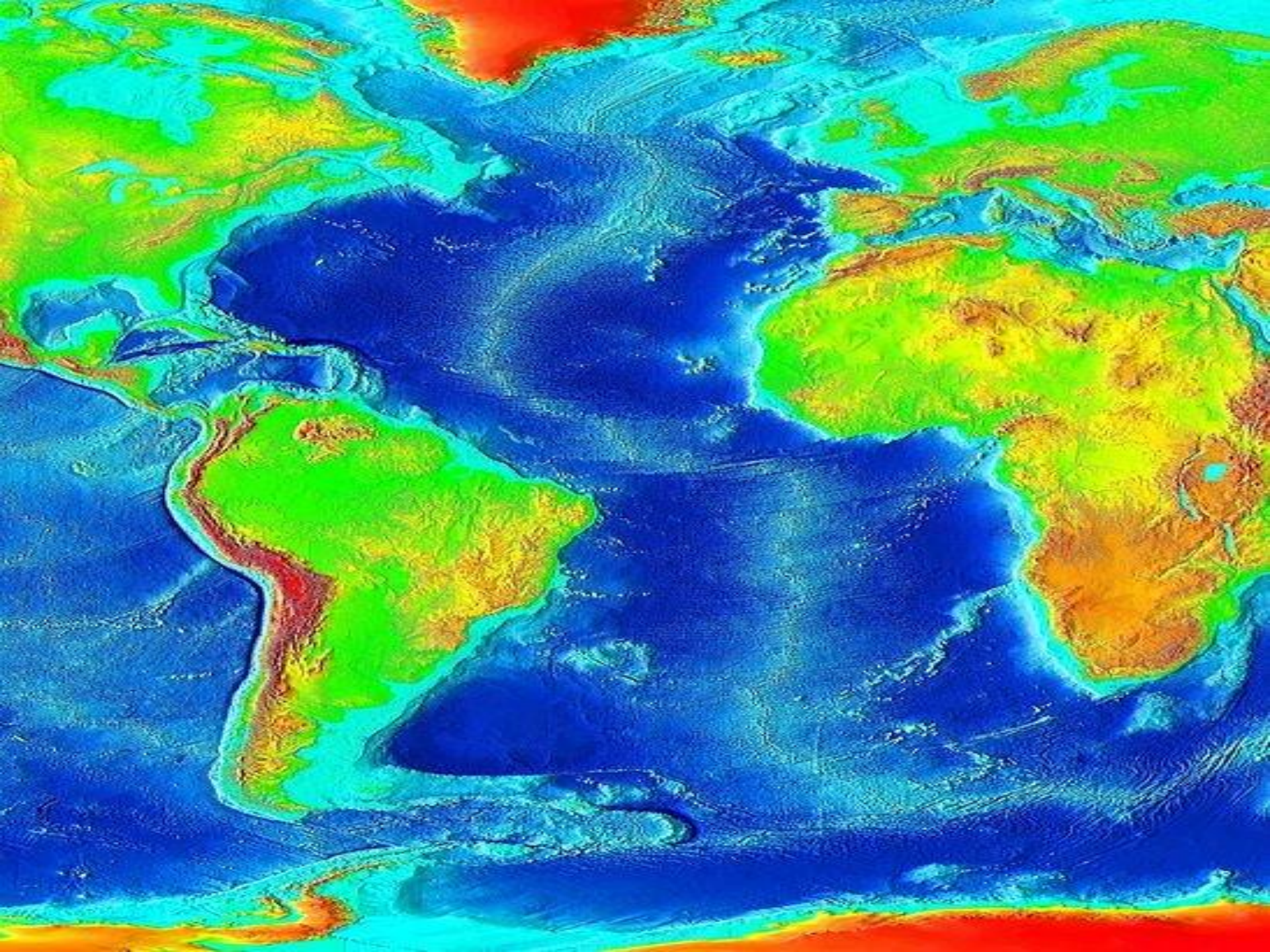
2-КЕЗЕҢ. « БЕЙНЕСІНЕ ҚАРАП ТАП».

*МҰНДА ТЕҢІЗ, КӨЛ, ШЫҒАНАҚ,
БҰҒАЗДАРДЫҢ СУРЕТТЕРІ БЕРІЛЕДІ, СОҒАН
ҚАРАП ОҚУШЫЛАР ОЛАРДЫҢ АТТАРЫН
ТАБУ КЕРЕК.*

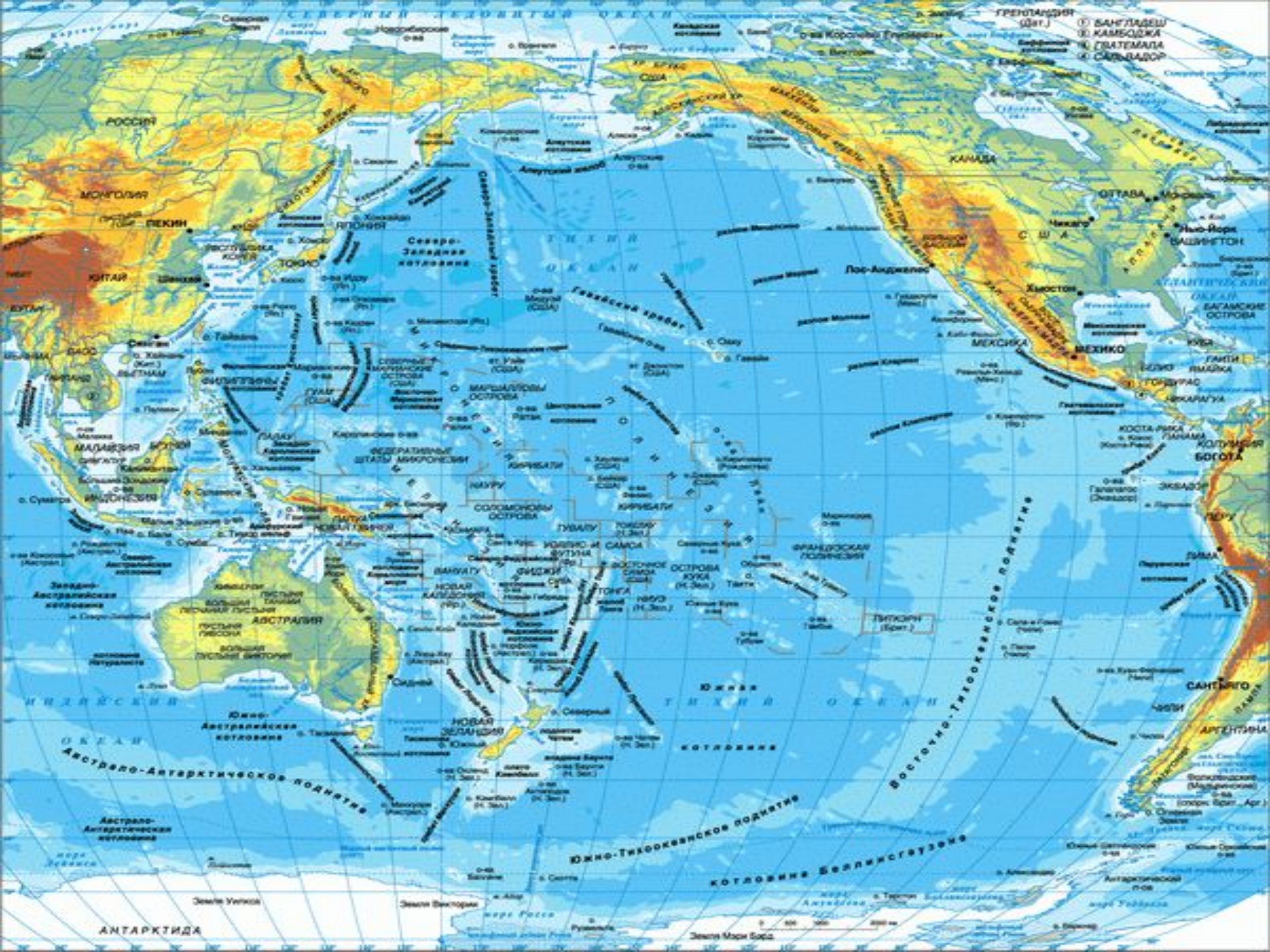

БАНГЛАДЕШ
КАМБОДЖА
ГУАТЕМАЛА
САЛЬВАДОР

АНТАРКТИДА

Земля Маск Бора

АНТАРКТИЧЕСКИЙ

МОИНТЫ
Moynnty

Kounradskiy

Tarlauly

Taksyk

Ақтоғай
Aktogay

Sayak

Балқаш
Balkhash

Ortaderesin

Maykamys

Karabas

Balay

Akzhar

Matay

Maitan

Kyzyltan

Imeni
Dzhambula

Aulsovet
Chetvertyy

Imeni
Amangel'dy

Mynaral

Bol'shoy
Kuygan

Kurli

Oktyabr'

Сарқант
Sarkant

Chimpek

Araltobe

Kalpe

Kokau

Kishlak
Karadzhirik

ariyk

Khantau

Usharal

Burkhan

Taidy

Kyzylzhar

Website screen shot

3-КЕЗЕҢ. «БЕДЕРЛЕР».

**БҰЛ КЕЗЕҢДЕ ОҚУШЫЛАРҒА
ҰЯШЫҚТЫҢ АРТЫНА ЖАСЫРЫЛҒАН
СУРЕТТЕР БЕРІЛЕДІ. ОҚУШЫЛАР
СОЛ СУРЕТТЕРДІ АШУ КЕРЕК.
БАСТАПҚЫСЫ – 7.**

A 5x6 grid of numbered cells. The cells are arranged in 5 rows and 6 columns. A vertical line is drawn between the first and second columns. The numbers are: Row 1: 1, 2, 3, 4, 5, 6; Row 2: 7, 8, 9, 10, 11, 12; Row 3: 13, 14, 15, 16, 17, 18; Row 4: 19, 20, 21, 22, 23, 24; Row 5: 25, 26, 27, 28, 29, 30.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

24.04.2014

ЖАҢА САБАҚ: §41. ӨЗЕНДЕР.

Тақырыптың жоспары:

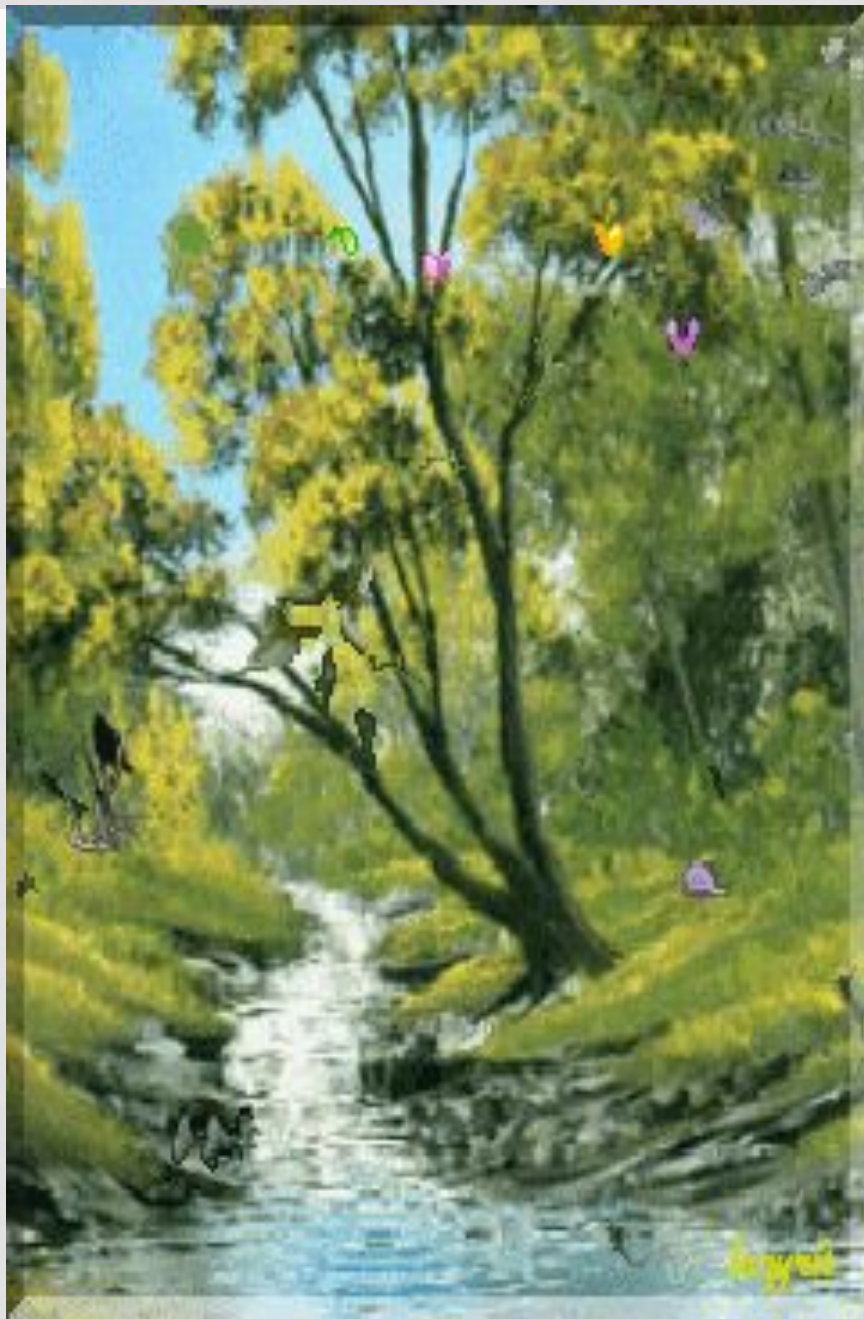
- 1. Өзен бөліктері.*
- 2. Өзен ағысының бағыты мен сипатына жер бедерінің әсері.*
- 3. Шоңгалдар мен сарқырамалар.*
- 4. Өзендердің суға молығуы және режимі.*
- 5. Адамның шаруашылық әрекеті үшін өзендердің маңызы.*

Тау өзені

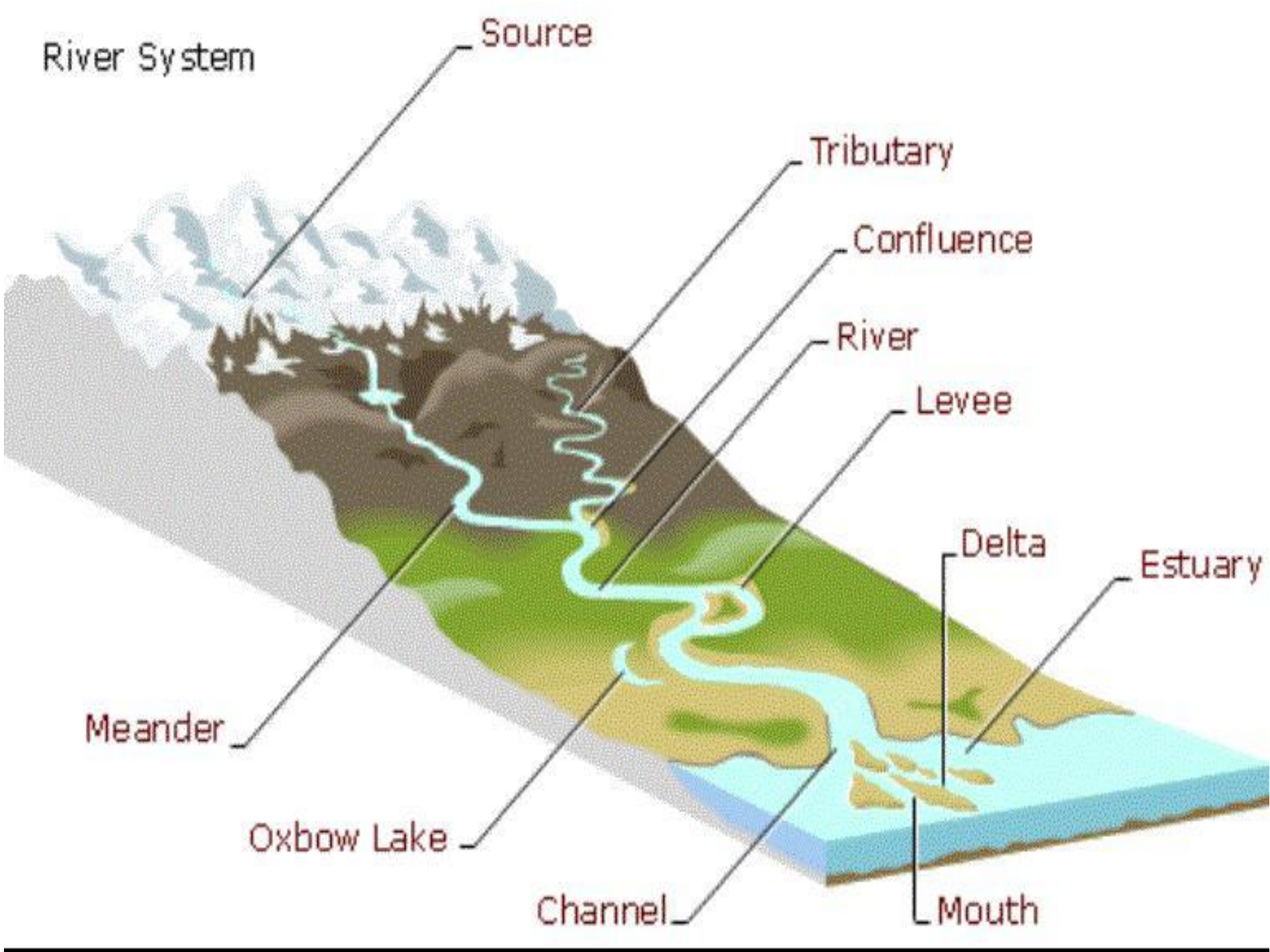

*Су күні-түні
тынбай шығып
жатқандықтан,
одан тұрақты
ағыс, яғни,
жылға пайда
болады.*

River System

Source

Tributary

Confluence

River

Levee

Delta

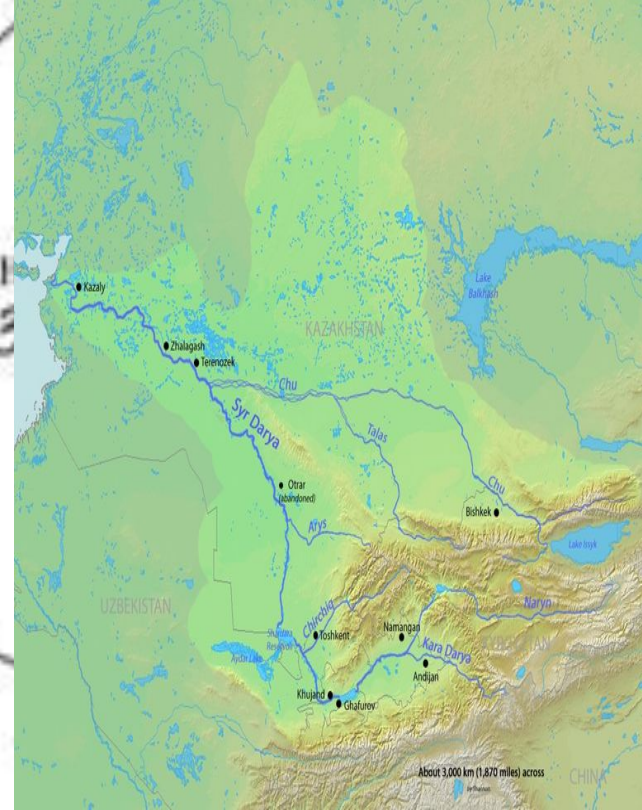
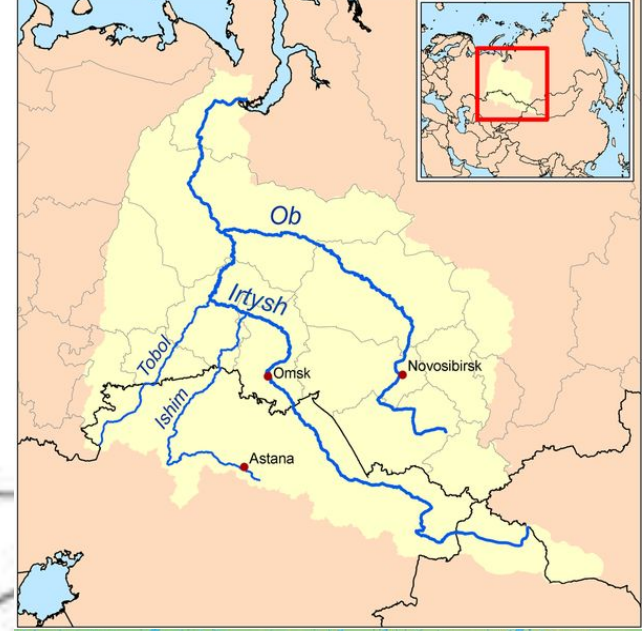
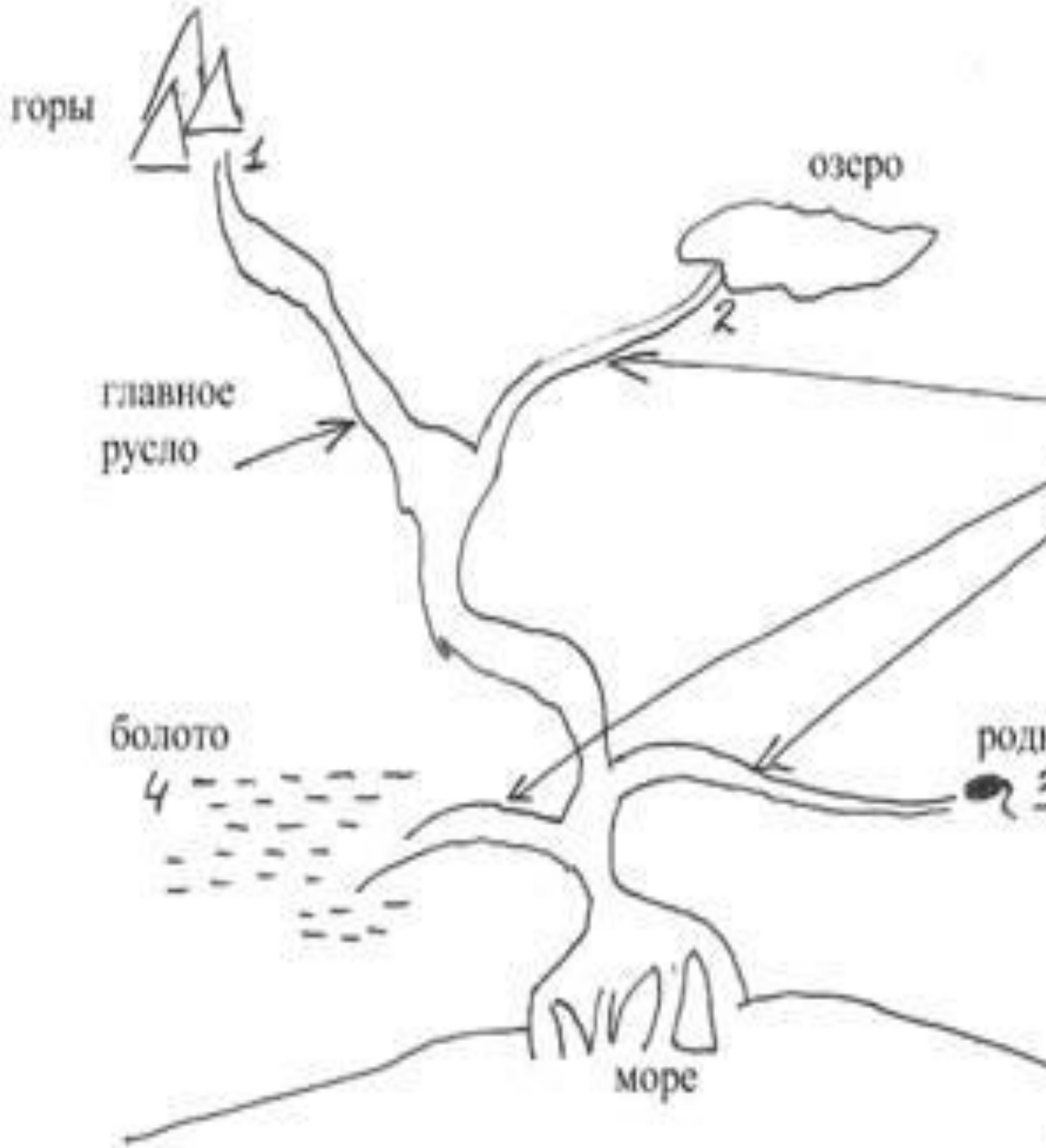
Estuary

Meander

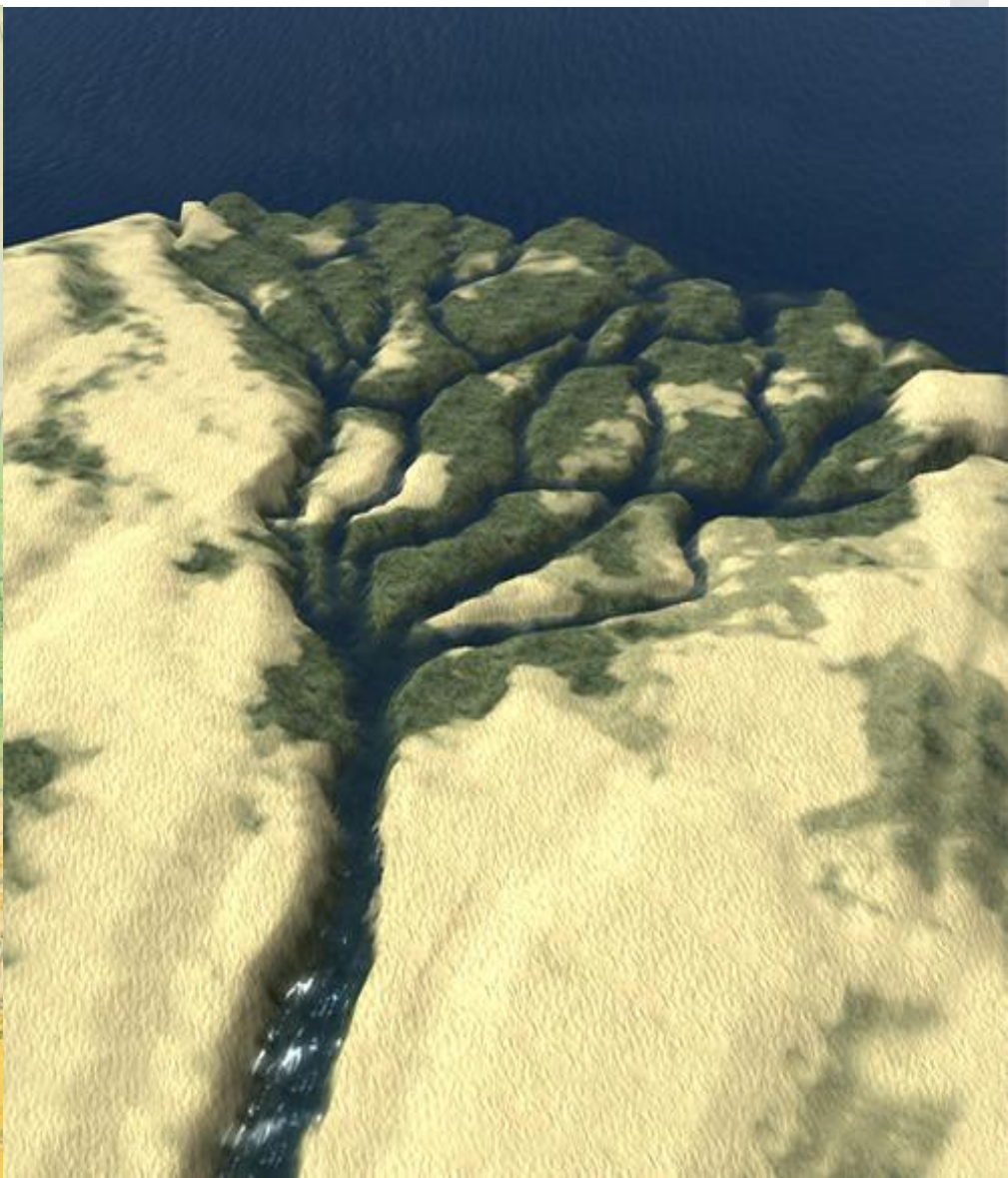
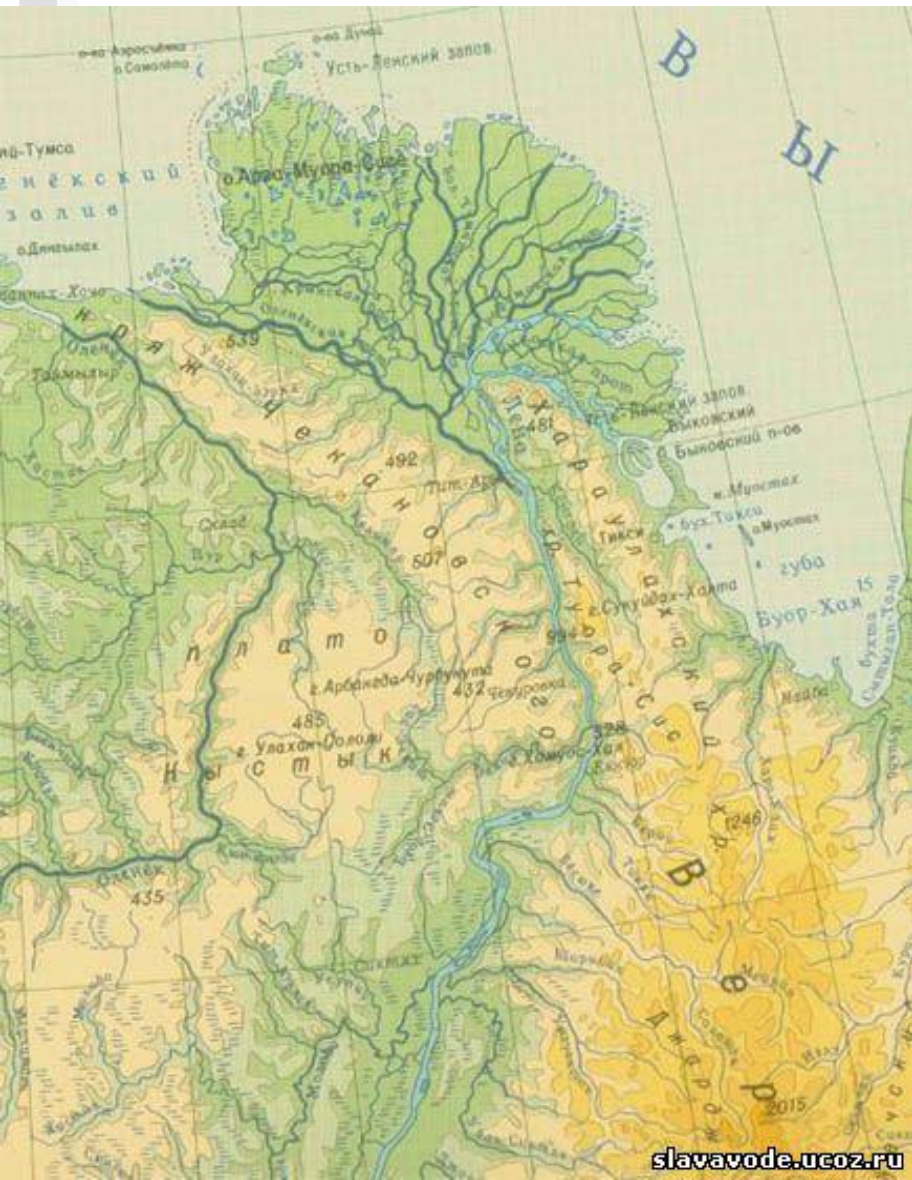
Oxbow Lake

Channel

Mouth

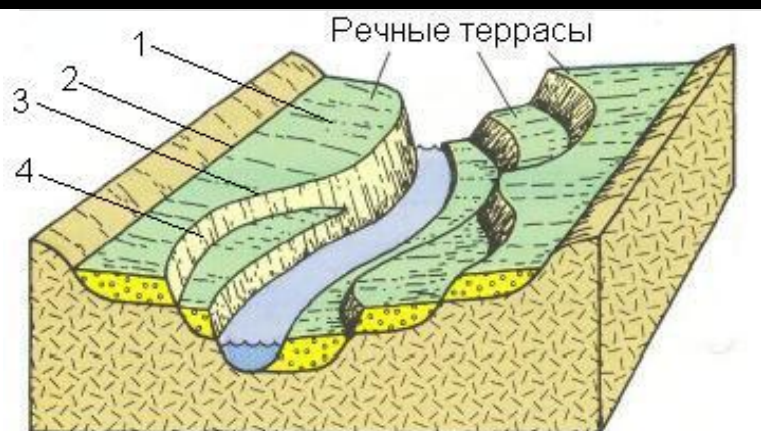

Атырау

Террасированная долина реки Овайхи.
Фото Майкла Мелфорда.
<http://www.nat-geo.ru/>

*Өзеннің
жағасында
жайқалған
шалғын
өсімдігі өседі.*

*Жайылма
шалғыны пішен
дайындауға, мал
жайылымына
пайдаланылады.*

Өзен ағысы 3 бөлікке

бөлінеді:

Бастауына жақын жағы

– жоғарғы ағысы,

саға жағы – төменгі
ағысы,

екеуінің аралығы –

орта ағысы.

Өзен барлық салаларымен бірігіп өзен жүйесін құрайды.

Шу әне, тауды тарпып, шыққан шулап,
Ойнақтап, ырғи, жосып, таудан тулап,
Асқардың ақтарылған ағы емес пе,
Қарқ болған қырғыз-қазақ суын сулап?
(І. Жансүгіров)

Тау өзендері
беткейлері тік,
жартасты тар
аңғармен ағады.
Мұндай тар аңғарды
шатқал деп
атайды.

*Жазықтағы өзендер
кеме қатынасы үшін
қолайлы болып келеді.*

Шоңғалдар

Анхель (1054 м)

Виктория (120 м)

Игуасу (72 м)

Ниагара (50 м)

Амазонка

Конго

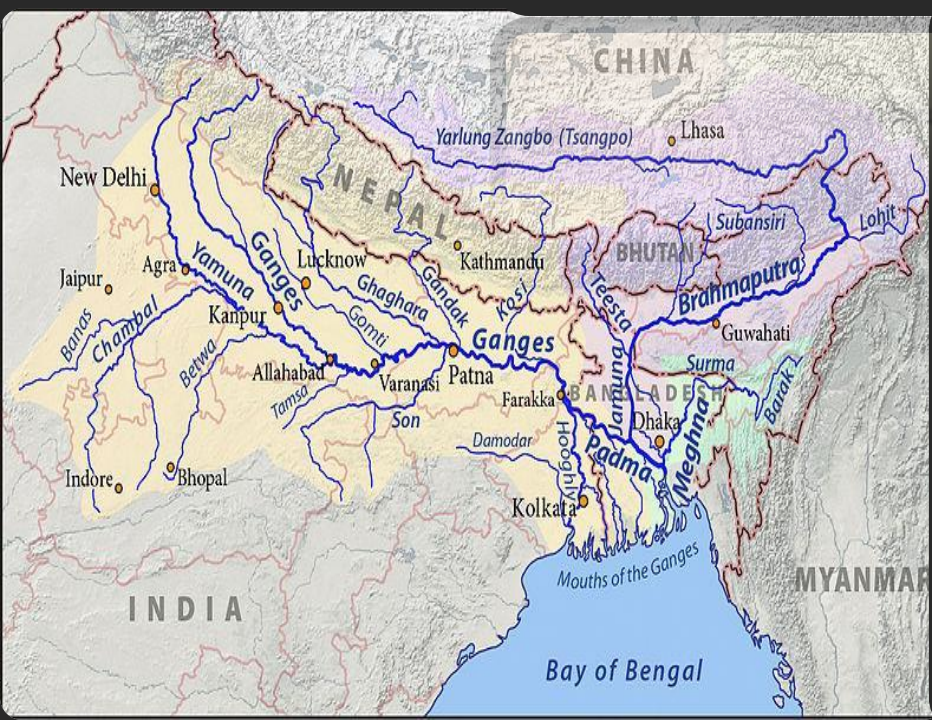
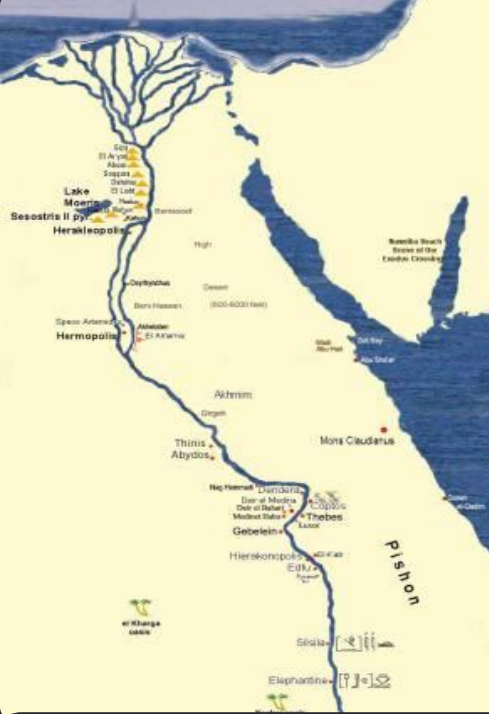

Су тасуы деп жыл сайын белгілі бір маусымда қайталанып отыратын өзендегі су мөлшерінің едәуір көбеюін атайды.

Ал өзендегі су деңгейінің кенет көтерілуін тасқын дейді.

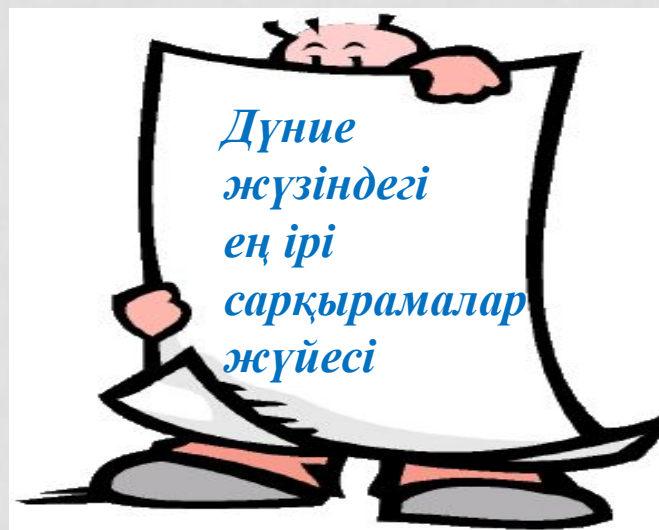
Құлап аққан өзен суынан электр қуатын өндіреді. Біздің елемізде Ертіс, Іле, Сырдария өзендерінде су электр станциялары жұмыс істейді.

ТАҚЫРЫПТЫ БЕКІТУ КЕЗЕҢІ

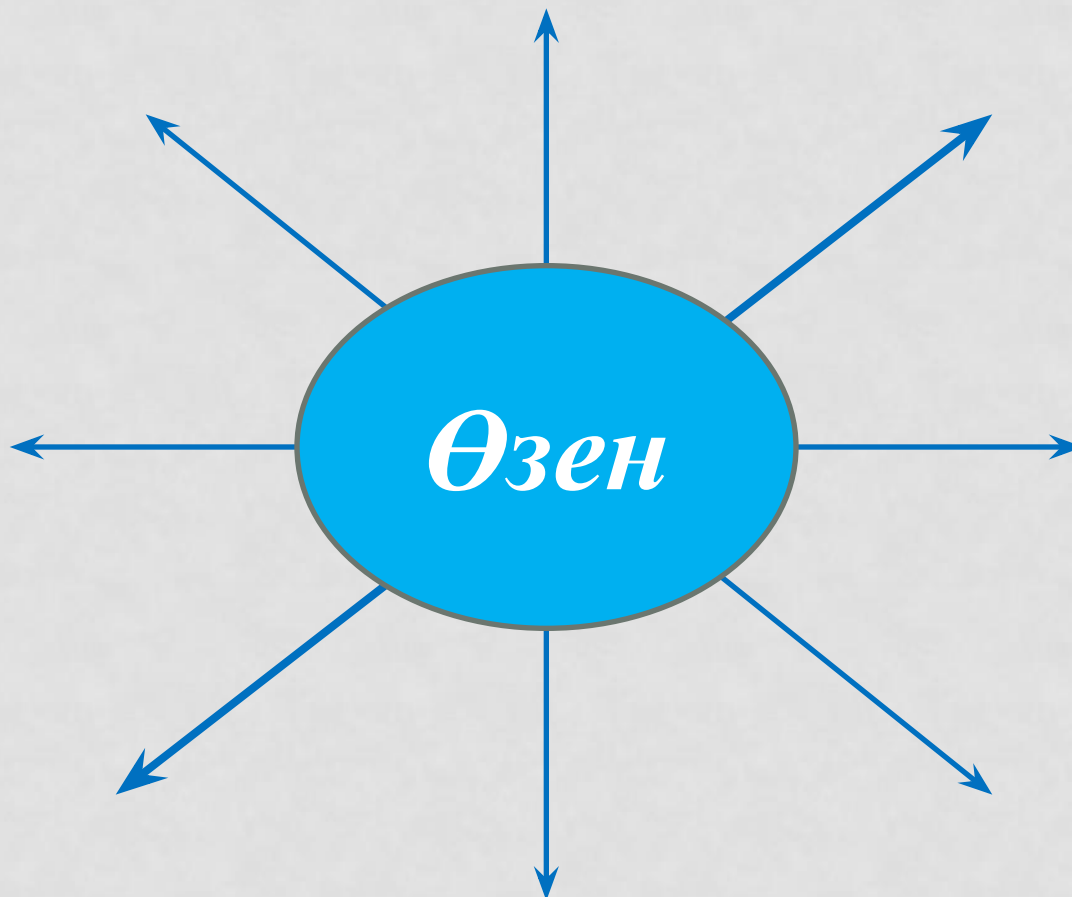
1-КЕЗЕҢ. «ЕҢ, ЕҢ, ЕҢ...»

СЕМАНТИКАЛЫҚ КАРТА

<i>Атаулары</i>	<i>Өзеннің бөліктері</i>	<i>Мұхиттың бөліктері</i>
<i>Аңғар</i>		
<i>Жайылма</i>		
<i>Шығанақ</i>		
<i>Саға</i>		
<i>Бұғаз</i>		
<i>Теңіз</i>		
<i>Атырау</i>		
<i>Шоңғал</i>		

Топтастыру

Бағалау

ҮЙГЕ ТАПСЫРМА

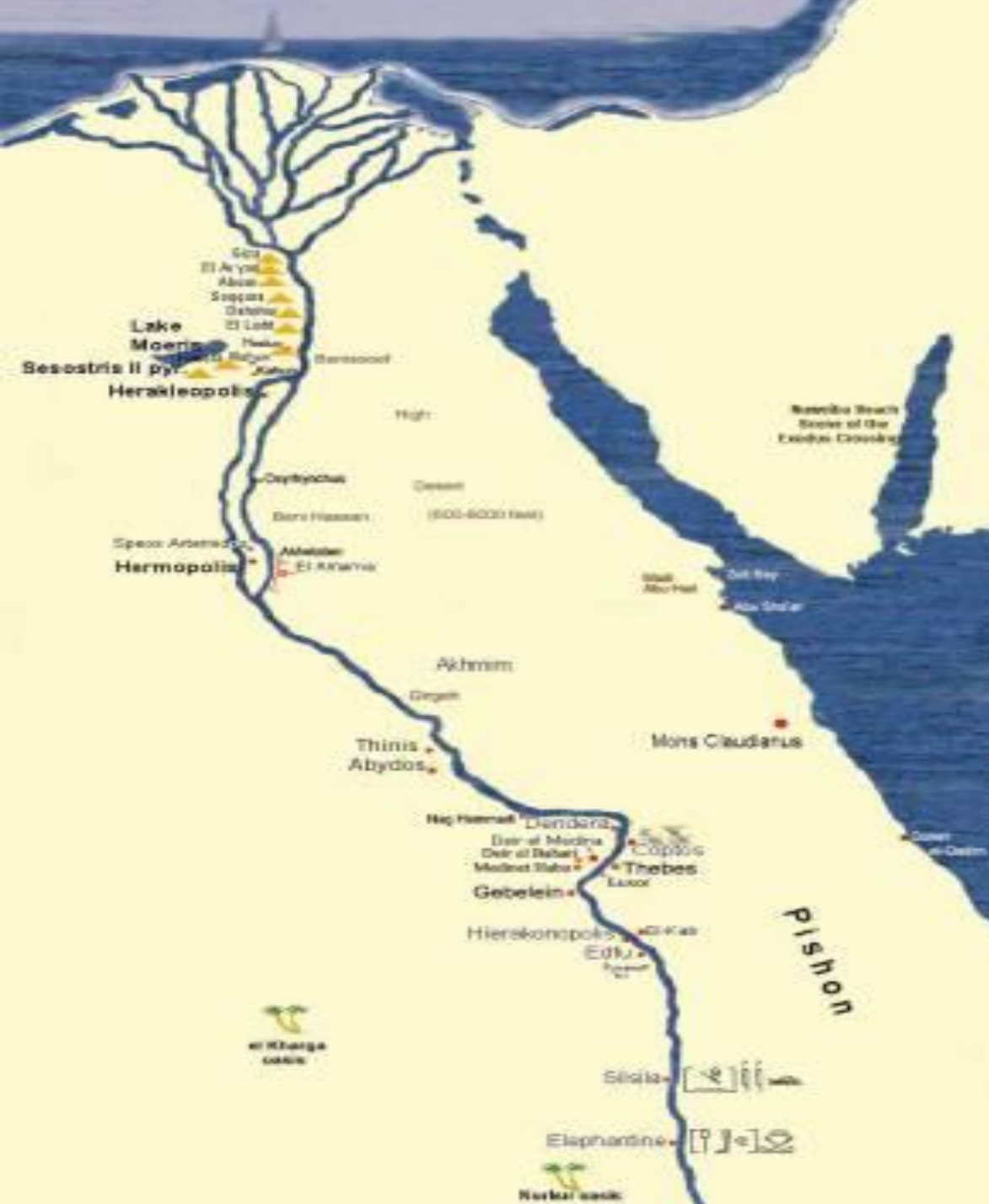
- §41 оқып келу, кескін картаға ірі өзендерді түсіріп келу.

Назарларыңызға рахмет!

*Ніл өзені,
(6671 км)*

THE AMAZON

*Амазонка өзені,
(7 180 000 км²)*

*Анхель сарқырамасы,
(1054 м)*

*Игуасу сарқырамасы
(ені-2700 м,
биіктігі-72 м,
275 бөлік)*

НОМЕНКЛАТУРА

- Ніл
- Амазонка
- Конго
- Ертіс
- Есіл
- Сырдария
- Арыс
- Жайық
- Іле
- Шу

